

INŠTITUT
ZA VODE
REPUBLIKE
SLOVENIJE

Institute
for Water of
the Republic
of Slovenia

*Voda za življenje, znanje za vodo.
Water for Life, Knowledge for Water.*

Poročilo o delu Inštituta za vode Republike Slovenije

**PROGRAMSKI SKLOP: I. SKUPNA EU POLITIKA
DO VODA**

PROJEKT: I/1 Izvajanje vodne direktive

**NALOGA I/1/1: Priprava in zagotovitev strokovnih
podlag za pripravo Načrta upravljanja voda 2015-2021
in naloge povezane z izvajanjem programa ukrepov
upravljanja z vodami**

I/1/1/2 Onesnaževanje

Letno poročilo o izvedbi nalog:

I/1/1/2.2 (Ukrep Ciljno vodenje aktivnosti za optimizacijo
PRP 2014-2020 - prednostna podpora ukrepov, ki imajo
pozitivne učinke na stanje voda)

I/1/1/2.3 (Ukrep Določitev kriterijev in/ali kazalnikov za
analizo učinkovitosti izvajanja temeljnih ukrepov –
kmetijstvo)

Nosilec naloge:

dr. Tanja Mohorko

Ljubljana, december 2013

NASLOV NALOGE: Priprava in zagotovitev strokovnih podlag za pripravo Načrta upravljanja voda 2015-2021 in naloge povezane z izvajanjem programa ukrepov upravljanja z vodami

I/1/1/2 Priprava in zagotovitev strokovnih podlag na področju onesnaževanja

ŠIFRA NALOGE: I/1/1/2.2 in I/1/1/2.3

NAROČNIK: REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KEMTIJSTVO IN OKOLJE
Dunajska 22
1000, Ljubljana

IZVAJALEC: INŠTITUT ZA VODE REPUBLIKE SLOVENIJE
Hajdrihova 28c
1000, Ljubljana

NOSILEC NALOGE: dr. Tanja Mohorko, univ. dipl. inž. kem. inž.

AVTOR(JI): dr. Tanja Mohorko, univ. dipl. inž. kem. inž.
Urška Bremec, univ. dipl. inž. agr.

SODELAVCI:

DIREKTOR IZVRS: Igor Plestanjak

(žig)

KRAJ IN DATUM: LJUBLJANA, december 2013

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE.....	I
OKRAJŠAVE IN KRATICE.....	II
1 UVOD	1
2 IZVAJANJE NALOGE I/1/1/2.2: Ukrep Ciljno vodenje aktivnosti za optimizacijo PRP 2014-2020 - prednostna podpora ukrepov, ki imajo pozitivne učinke na stanje voda (DUDDS21)	2
2.1 Kratek opis ukrepa	2
2.2 Izvajanje ukrepa v letu 2013.....	2
3 IZVAJANJE NALOGE I/1/1/2.3: Ukrep Določitev kriterijev in/ali kazalnikov za analizo učinkovitosti izvajanja temeljnih ukrepov – kmetijstvo (DDU8.2)	5
3.1 Kratek opis ukrepa	5
3.2 Izvajanje ukrepa v letu 2013.....	5
4 VIRI IN LITERATURA	7

OKRAJŠAVE IN KRATICE

Vodna direktiva	Direktiva Evropskega Parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike
NUV	Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja za obdobje 2019 do 2015
PU-NUV	Program ukrepov upravljanja voda za obdobje 2011 do 2015
IzVRS	Inštitut za vode Republike Slovenije
KIS	Kmetijski inštitut Slovenije
GeoZS	Geološki zavod Slovenije

1 Uvod

Poročilo podaja opis izvedenih nalog za področje »Priprava in zagotovitev strokovnih podlag na področju onesnaževanja« iz programa dela Inštituta za vode Republike slovenije (v nadaljevanju IzVRS) za leto 2013. Podrobneje je opisana izvedba nalog:

I/1/1/2.2 Ukrep Ciljno vodenje aktivnosti za optimizacijo PRP 2014-2020 - prednostna podpora ukrepov, ki imajo pozitivne učinke na stanje voda (DUDDS21) in

I/1/1/2.3 Ukrep Določitev kriterijev in/ali kazalnikov za analizo učinkovitosti izvajanja temeljnih ukrepov – kmetijstvo (DDU8.2)

V skladu z programom dela (IzVRS, 2013, str. 28) je za navedeni nalogi format rezultata oz. oddanega produkta sledeči:

strokovna pomoč MKO pri pregledu vmesnih poročil in priprava pripomb in komentarjev na vmesna poročila zunanjega izvajalca (Datum oddaje naloge: kontinuirano, glede na potrebe MKO).

V nadaljevanju je podan kratek opis izvedenih aktivnosti.

2 Izvajanje naloge I/1/1/2.2: Ukrep Ciljno vodenje aktivnosti za optimizacijo PRP 2014-2020 - prednostna podpora ukrepov, ki imajo pozitivne učinke na stanje voda (DUDDS21)

2.1 Kratek opis ukrepa

Namen ukrepa »Ciljno vodenje aktivnosti za optimizacijo PRP 2014–2020« je spodbujanje vključevanja ukrepov, ki imajo pozitivne učinke na stanje voda, v Programa razvoja podeželja (PRP 2014-2020) in v delo kmetijske svetovalne službe. Od leta 2014 naprej bo v veljavi novo obdobje Programa razvoja podeželja 2014 – 2020. Nekateri ukrepi iz obstoječega programa bodo postali del I. osi. Z ukrepom DUDDS21 se predlaga vključitev novih ukrepov v PRP 2014–2020, ki imajo učinek na zmanjševanje onesnaževanja površinskih in podzemnih voda.

2.2 Izvajanje ukrepa v letu 2013

V letu 2013 so bile kot strokovna pomoč MKO pri pregledu vmesnih poročil in priprava pripomb in komentarjev na vmesna poročila zunanjega izvajalca, izvedene sledeče aktivnosti.

- Predstavitev vsebine ukrepov iz PU-NUV vezano na sektor kmetijstvo na Ministrstvu za kmetijstvo in okolje, dne 9.2.2013, z namenom njegove vključitve v program dela Kmetijskega inštituta Slovenije (KIS).

Na sestanku, ki je na pobudo nosilca vodne direktive potekal na MKO v mesecu februarju, so bile podane kratke obrazložitve vsebine ukrepov iz PU-NUV vezano na sektor kmetijstvo. Sestanke je bil sklican z namenom vključitve ukrepov PU-NUV v program dela Kmetijskega inštituta RS za leto 2013.

Sklep sestanka: Program strokovnih nalog s področja okolja za ministrstvo za kmetijstvo in okolje v letu 2013 bo temeljil na tej nalogi oziroma bo predstavljal nadgradnjo z ukrepi KOPOP-a v okviru programa razvoja podeželja 2014-2020.

- Sodelovanje na usklajevalnem sestanku za potrebe vključitve ukrepov v program strokovnih nalog s področja okolja za ministrstvo za kmetijstvo in okolje v letu 2013 Kmetijskega inštituta Slovenije (KIS).

Na sestanku so bile predstavljene in podrobneje razložene vsebine ukrepov:

DUDDS21 - Ciljno vodenje aktivnosti za optimizacijo PRP 2014-2020 - prednostna podpora ukrepov, ki imajo pozitivne učinke na stanje voda

DUDDS4 - Zasaditev in vzdrževanje za ekološki tip značilne obrežne vegetacije (Naknadno so bili pripravljeni podatki za dodatno obrazložitev ukrepa)

DUDDS2.4 - Spodbujanje uporabe hitrih talnih nitratnih testov ter sestava in aplikacija gnojilnih načrtov na podlagi rezultatov analiz in potreb rastlin po hranilih ter podaljšanje obdobja za omejitev nanašanja gnojevke in/ali gnojnice po pravilu pridelka)

DUDDS3 - Optimizacija Programa razvoja podeželja 2007-2013 - prednostna podpora in dvig subvencij ukrepov, ki imajo pozitivne učinke na dobro stanje voda) – del, ki se navezuje na izobraževanje

Z namenom vključitve ukrepov za zmanjšanje pritiskov kmetijstva na stanje voda v Program razvoja podeželja (PRP) 2014-2020 je bila naloga Kmetijskega inštituta v letu 2013 za navedene ukrepe (i) oblikovati predlog izvedbe, (ii) oblikovati predlog kazalnikov za spremljanje učinkovitosti izvajanja ukrepov in (iii) oblikovati nove ukrepe s področja kmetijstva, ki bodo imeli učinek na zmanjševanje onesnaževanja površinskih in podzemnih voda v programskem obdobju NUV 2016-2021

- Programa razvoja podeželja (PRP) 2014 – 2020

Osnutek Programa razvoja podeželja (PRP) 2014 – 2020 je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje objavilo v mesecu juliju. Za navedeni dokument je bil pripravljen predlog dopolnitve skupaj s pripombami in usmeritvami vezano na izvajanje vodne direktive in načrta upravljanja voda. Javna razprava je trajala od 5.7.2013 do vključno 5.8.2013.

Aktivno sodelovanje na sestanku PRP 2014-2020 na MKO-Direktorat za kmetijstvo, z namenom definiranja problematičnih območij, kjer se zaradi kmetijstva verjetno stanje voda ne bo izboljšalo, in priprava seznam ukrepov PU NUV za vključitev v novo finančno shemo PRP 2014-2020.

Sklep sestanka: IzVRS posreduje podatkovni sloj t.i. problematičnih območij iz naslova kmetijstvo za površinske in podzemne vode. Seznam ukrepov pripravi Kmetijski inštitut Slovenije.

Posredovan sloj je obsegal sledeča vodna telesa površinskih in podzemnih voda:

- o SI1668VT MPVT zadrževalnik Šmartinsko jezero,
- o SI38VT34 MPVT zadrževalnik Perniško jezero,
- o SI434VT52 MPVT zadrževalnik Gajševsko jezero,
- o SI442VT12 MPVT zadrževalnik Ledavsko jezero
- o VTPodV_1002 Savinjska kotlina,
- o VTPodV_3012 Dravska kotlina,
- o VTPodV_4016 Murska kotlina

- Pregled poročila »Strokovne naloge s področja okolja za MKO v letu 2013; Priprava strokovnih podlag za izvajanje okvirne vodne direktive v sektorju kmetijstvo, Kmetijskega inštituta Slovenije, Ljubljana, 2013«

Na poročilo »Strokovne naloge s področja okolja za MKO v letu 2013; Priprava strokovnih podlag za izvajanje okvirne vodne direktive v sektorju kmetijstvo, Kmetijskega inštituta Slovenije, Ljubljana, 2013« so bile podane pisne pripombe. Posredovanim pisnim pripombam je sledil usklajevalni sestanek.

Sklep sestanka: ključni ukrep za zmanjšanje obremenitev s hranili je ozelenitev njivskih površin. Ukrep izkazuje največji učinek na izboljšanje stanja podzemnih in površinskih voda. Ukrep je tudi tehnološko enostaven in primerna za izvajanje na vseh vrstah kmetijskih gospodarstev, zato bi se lahko ob primerni finančni podpori lahko izvajala na večini njivskih površin prispevnih območij.

Na podlagi usklajevalnega sestanka so na Kmetijskem inštitutu pripravili vmesno poročilo, (20.11.2013) »Strokovne naloge s področja okolja MKO v letu 2013; Priprava strokovnih podlag za izvajanje okvirne vodne direktive v sektorju kmetijstvo.«

(Naloga se predvidoma nadaljuje v letu 2014 v okviru naloge »Izdelava strokovnih mnenj za podporo odločanju Ministrstvu za kmetijstvo in okolje«)

3 Izvajanje naloge I/1/1/2.3: Ukrep Določitev kriterijev in/ali kazalnikov za analizo učinkovitosti izvajanja temeljnih ukrepov – kmetijstvo (DDU8.2)

3.1 Kratek opis ukrepa

Ukrep določa, da se za naslednje načrtovalsko obdobje pridobi zanesljivejše podatke o učinkih izvajanja temeljnih ukrepov na stanje voda. Pri tem se podrobneje obravnavajo ukrepi, ki so predpisani v okviru izvajanja nacionalne zakonodaje s področja onesnaževanja voda s hranili in sredstvi za varstvo rastlin iz kmetijske dejavnosti. Za ukrepe, ki zmanjšujejo pritiske kmetijstva na stanje voda, se določijo kriteriji in/ali kazalniki za spremljanje učinkovitosti izvajanja temeljnih ukrepov.

V letu 2012 je IzVRS pripravil pregled obstoječih okoljskih kazalnikov, določil negotovosti in vrzeli v obstoječih kazalnikih ter pripravil predloge za dopolnitve kazalnikov za potrebe izvajanja vodne direktive v povezavi z ukrepi skupne kmetijske politike.

Namen opredelitve kazalnikov je povezava socio-ekonomskih indikatorjev in indikatorjev o stanju voda za preveritev učinkovite porabe finančnih sredstev za izvajanje temeljnih ukrepov, ki se izvajajo v okviru kmetijske politike, ter ocena porabe sredstev za okolju škodljive subvencije.

3.2 Izvajanje ukrepa v letu 2013

V letu 2013 so bile kot strokovna pomoč MKO pri pregledu vmesnih poročil in priprava pripomb in komentarjev na vmesna poročila zunanjega izvajalca, izvedene sledeče aktivnosti:

- Predstavitev vsebine ukrepa na Geološkem zavodu Republike Slovenije (v nadaljevanju besedila GeoZS) z namenom njegove vključitve v program dela GeoZS za leto 2013

Na sestanku, ki je na pobudo nosilca vodne direktive na MKO potekal na GeoZS, je bila predstavljena vsebina poročila Določitev kriterijev in/ali kazalnikov za analizo učinkovitosti izvajanja temeljnih ukrepov – kmetijstvo (IzVRS, 2012)

Sklep sestanka: Na GeoZS pregledajo poročilo in podajo pripombe in dopolitve k poročilu

- Sodelovanje na sestanku na temo vsebin, ki se povezujejo z NUV in so predmet programa dela GeoZS v letu 2013.

Na sestanku je bilo predstavljeno poročilo »Priprava strokovnih podlag in strokovna podpora pri izvajanju vodne direktive za področje podzemnih voda (Direktiva 2000/60/EC), Določitev kriterijev in/ali kazalnikov za analizo učinkovitosti izvajanja temeljnih ukrepov – kmetijstvo (1.4.2013)«. Navedeno poročilo ni vsebovalo pripomb ali dopolnitev poročila pripravljena na IzVRS (IzVRS, 2012)

Sklep sestanka: IzVRS poročilo pregleda in poda komentarje.

- Usklajevanje vsebin za potrebe priprave končnega poročila Določitev kriterijev in/ali kazalnikov za analizo učinkovitosti izvajanja temeljnih ukrepov – kmetijstvo

Po pregledu poročila GeoZS »Priprava strokovnih podlag in strokovna podpora pri izvajanju vodne direktive za področje podzemnih voda (Direktiva 2000/60/EC)« je bil na pobudo IzVRS sklican sestanek z avtorji poročila.

Namen sestanka: dogovor o oblikovanju skupnega končnega poročila

Na navedenem sestanku je bilo ponovno predstavljeno naše delo in vmesno poročilo Določitev kriterijev in/ali kazalnikov za analizo učinkovitosti izvajanja temeljnih ukrepov – kmetijstvo (IzVRS 2012). Na sestanku je bil sklenjen dogovor, da GeoZS ponovno pregleda naše poročilo in ga dopolni z svojimi vsebinami, ki predstavljajo bolj celosten pristop k obravnavani tematiki.

Ob prejetju dopolnjene verzije poročila »Priprava strokovnih podlag in strokovna podpora pri izvajanju vodne direktive za področje podzemnih voda (Direktiva 2000/60/EC), Določitev kriterijev in/ali kazalnikov za analizo učinkovitosti izvajanja temeljnih ukrepov – kmetijstvo« s strani GeoZS je bilo ugotovljeno, da je vmesno poročilo (IzVRS, 2012) dopolnjeno le v poglavju 2. NITRATI – UČINKI NITRATNE DIREKTIVE na strani 7.

(Naloga se predvidoma nadaljuje v letu 2014 v okviru naloge »Izdelava strokovnih mnenj za podporo odločanju Ministrstvu za kmetijstvo in okolje«)

4 VIRI IN LITERATURA

IzVRS (2013) Poslovno finančni načrt in program dela Inštituta za vode Republike Slovenije za leto 2013, Ljubljana, junij 2013

IzVRS (2012) Določitev kriterijev in/ali kazalnikov za analizo učinkovitosti izvajanja temeljnih ukrepov – kmetijstvo; Vmesno poročilo: 2. korak: Določitev negotovosti in vrzeli v obstoječih kazalnikih 3. korak: Dopolnitev indikatorjev za potrebe izvajanja vodne direktive. Poročilo o delu Inštituta za vode Republike Slovenije za leto 2012, Ljubljana, dec. 2012